

XXXIII.

U. Doslej oblike njihne (podobe, njihne babice) nisem našel, in ne vem se spomniti, da bi bil jo kje slišal v govorjenji.

T. Tudi meni se dozdeva, da ne more biti pravilna. Za moške osebe je pri svojivnih ali lastnih prilogih in zaimkih obrazilo ov ali ev, ova, ovo, za ženske pa in, ina, ino, kjer ostane pri živih osebah *i* nepremakljiv.

U. Ali se ne narejajo taki prilogi iz rodivnega sklona?

T. Se ve da; torej ima bratov, sestrin, ina, ino; iz osebnega zaimena njega — njegov, a, o, ž. nje — njein = njen, a, o (hrov. njejin in njezin cf. druji, drujega, družega); v dvoj. št. najin, vajin (ne pa najen, vajen), njun (in njen) a, o; v množ. njih-ov, a, o. Ko bi se iz njih naredilo svojivno zaimo z obrazilom in, bi se *h* pred ko ne mogel spremeniti (njis- in ali njis- in), česar pa menda še nikoli nikjer nihče ni slišal.

U. Sej se še njihov malokdaj sliši.

T. Res imajo po zahodnjih krajih, po Gorenškem v tej priliki raji kar rodivni sklon osebnega zaimena (njih — eorum, earum — hiša, naju, vaju brat, njega, nje mati itd.), po Dolenskem se sliši oboje (njih in njihova hiša itd.), kar se tudi v pisanji lepo podá.

U. Ali bi se ne smela pisati iz njega oblika njegov nam. njegov, ova, ovo?

T. Imamo sicer dokaj prilogov na *av*: kervav, hripav; zaimkov: čigav ali čegav, a, o; onegav ali ongav, a, o; vendar je iz njega (kakor iz brata) bolj navadna in pravilna oblika njegov, ova, ovo (bratov, a, o).

Šolska roba.

Kako naj se učenci vadijo pisma spisovati.

Učencik: Janez, ti imaš že stergano sukno, in bi rad imel novo, pa nimam denarja; kaj boš storil?

Učencic: Bom očeta prosil, da mi bodo novo kupili.

Učencik: Pa vsi otroci niso doma pri starših; kaj morajo tedaj taki storiti, če starše kaj prosijo?

Učencic: Morajo staršem pisati.

Učenik: Kako bomo imenovali tako pismo ali list, v katerem koga kaj prosimo?

Učenec: Menda prosivno (proсно ali prošnje) pismo.

Učenik: Vzemite pisno knjižico in pero v roko, in zapišite to le prosivno pismo:

Ljubi stric!

Moj gospodar, pri katerem sem se do zdaj čevljarstva učil, je 30. pret. m. umrl. Zavaljo tega bom mogel iti od te hiše in si drugega gospodarja poiskati. Prav zelo bi me veselilo, če bi bil blizu Vas, ljubi stric, in v svojem rajstnem kraji. Ko sem šel od doma ste mi obljubili, da bote po očetovsko skerbeli za me, če se bom le pridno učil in lepo vedel. Tukaj pritožim spricalo, ktero mi je vdova gospodinja dala. Gotovo Vam bo všeč.

Prosim Vas tedaj, ljubi stric, bodite mi tako dobri in povvedite za kako primerno mesto v svojem kraji, kjer bi se jaz dalje rokodelstva učil, in naznanite mi kmali, da me ne bo preveč skerbeto, kam bi se obrnil.

Obljubim, da Vam bom za to zelo hvaležen, in da se bom tudi znanprej prav rad učil in se dobro obnašal. Še enkrat se Vam prav lepo priporočim, in sem

Vam

vdani stričnik

V Ljubljani 15. julija 1863.

Anton.

Učenik: Kdo piše to pismo?

Komu ga piše?

Zakaj ga piše; kaj ga je naklonilo?

Učenec: Gospodar mu je umrl, in išče druge službe.

Učenik: Zapomnite si! Zakaj da kdo kaj stori, se imenuje vzrok.

Pri prosivnih pismih se pové naj pred vzrok, to je, zakaj kdo kaj prosi. Vzrokov pa je več. Kaj prosi Anton?

Učenec: Da bi mu stric poiskali kako mesto, kjer bi se dalje učil.

Učenik: Kje naj bi stric Antonu kako mesto za uk dobili?

Učenec: V svojem kraji.

Učenik: Vidite, to je prošnja. Kadar pišemo prosivno pismo, povemo najpred zakaj pišemo, to je, povemo vzrok; potem pa prosimo, to je prošnja.

Učenik: Beri naprej! S čim in kako napeljuje Anton strica, da bi mu storili, kar prosi?

Učenec: Jih opomni, da so mu obljubili, da bodo zanj skerbeli.

Učenik: Prosivne pisma moramo tedaj tako pisati, da bolj gotovo dosežemo, kar prosimo, to je, da nagibamo koga za to ali uno. — Povej zdaj, Jože, kaj se mora vse v prosivne pisma zapisati? Spišite zdaj doma sami tako prosivno pismo, v katerem sin prosi očeta za denar, da bi si mogel kupiti potrebnih bukev za drugo polovico šolskega leta!

Naloga iz številstva.

Neki oče je sporočil svojim trem sinovom 4500 gold. premoženja, ktero pa naj se jim razdeli po razmeri njih starosti. Koliko dobi vsaki otrok, če je drugi pol starji od prvega in tretji dvakrat toliko star, kakor prvi?